

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
306/2017	Fylkesrådet	26.09.2017

Høring - Silåga småkraftverk - Rana kommune

Sammendrag

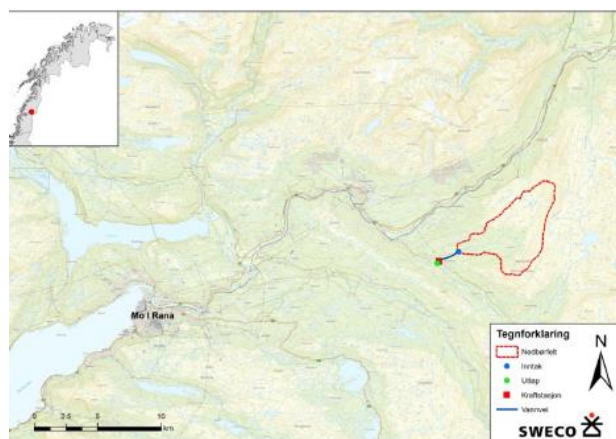
Fylkesrådet fraråder NVE å gi konsesjon til bygging av Silåga kraftverk. Hovedbegrunnelsen er tiltakets negative konsekvenser for bekkekløft, naturmangfold og reinens beite- og kalvingsområder. Kraftverkets årlige kraftproduksjon er liten, og svært lite vil produseres om vinteren når det er størst behov. Samfunnsnyttene vurderes derfor som betydelig mindre enn de potensielle negative konsekvensene for miljø- og arealbruksverdier.

Bakgrunn

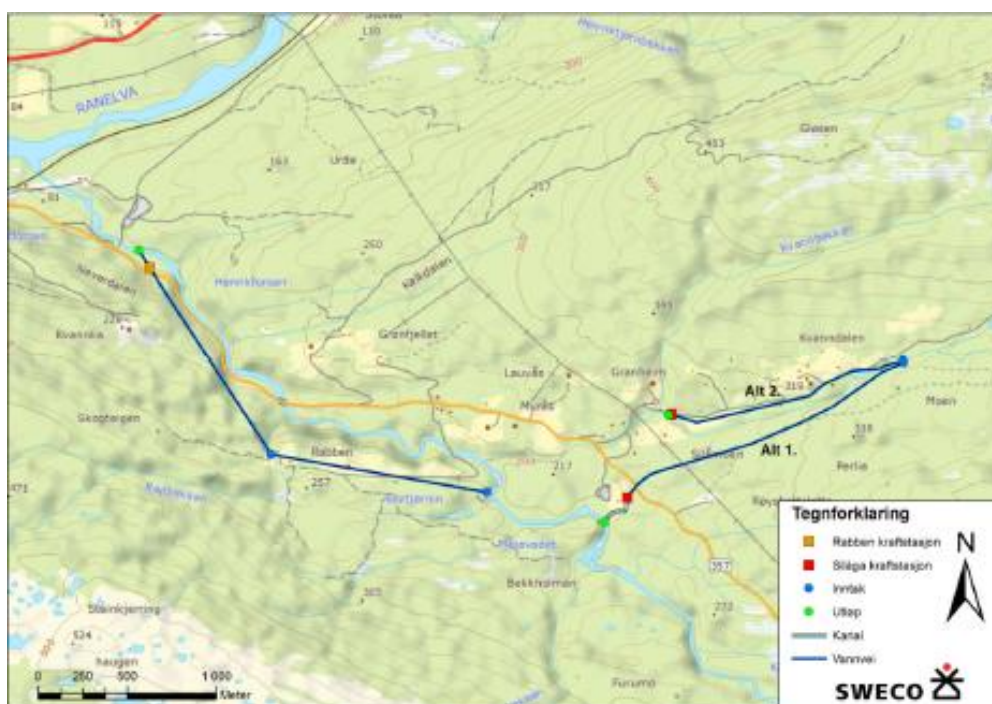
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har sendt på høring Heinbergåga Kraft AS (HK) sin søknad om konsesjon til å bygge Silåga kraftverk i Rana kommune. Høringsfristen er satt til 8. september, men både Rana kommune og Nordland fylkeskommune har fått utsatt frist til 22. september.

HK sendte søknad om konsesjon for å bygge Silåga kraftverk i februar 2014, men NVE ba om ny søknad med oppdatert kostnadsgrunnlag. Foreliggende oppdaterte søknad inneholder to alternativer for vannvei og plassering av kraftstasjon, hvor alternativ 1 er HK sitt foretrukne alternativ. Prosjektet ligger ca. 30 km nordøst for Mo i Rana (figur 1) i Silåga som er et sidevassdrag til Grønfjellåga, som renner ut i Ranavassdraget. Ranelva er et nasjonalt laksevassdrag, men oppvandring av laks i Silåga er ikke aktuelt, fordi den nederste fossen i Grønfjellåga (Dunderforsen) fungerer som et naturlig oppvandringshinder.

NVE har anbefalt at Miljøkraft Nordland får tillatelse til å bygge Rabben kraftverk i Grønfjellåga, nedenfor planlagt utløp fra Silåga kraftverk (figur 2). OED vil foreta endelig avgjørelse når det gjelder bygging av Rabben kraftverk.

Figur 1. Geografisk plassering av prosjektområdet.

Figur 2. Oversiktskart som viser de to alternativene for omsøkte Silåga kraftverk. Kartet viser også planlagte Rabben kraftverk.

I hovedalternativet (alternativ 1) legges en nedgravd rørgate ca. 1,8 km lang med diameter 0,9 m. Det vil være nødvendig med skogrydding i hele rørgatetraseen, og det må ryddes en ca. 30 meter bred gate mellom inntak og kraftstasjon.

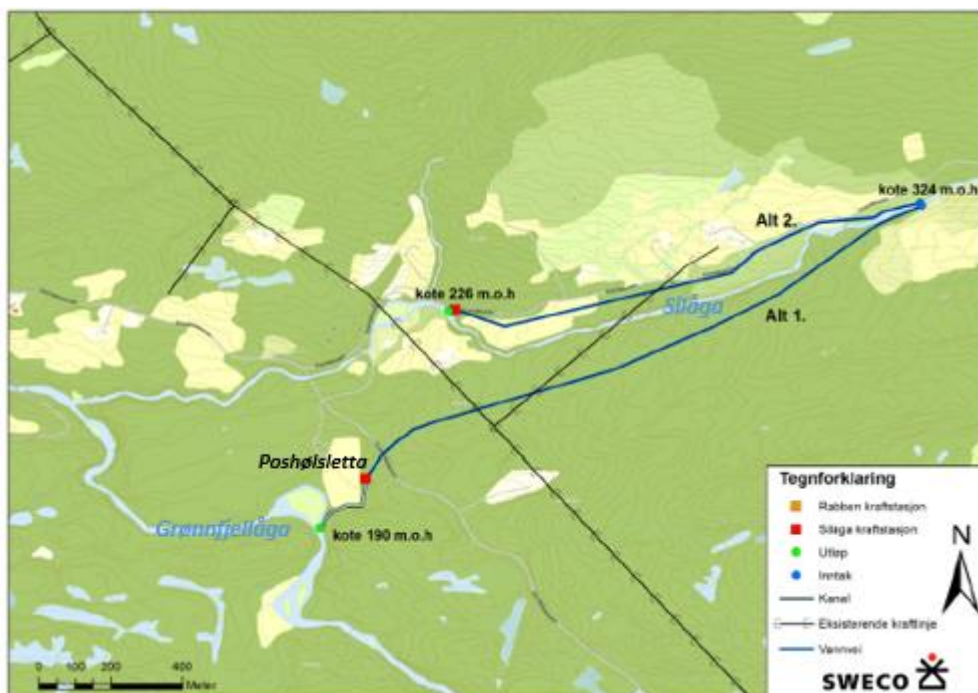
I alternativ 2 legges det en nedgravd rørgate langs Kvanndalsvegen, ca. 1,2 km lang med diameter 0,9 m. Rørtraseen vil være nedenfor vegen ned mot elva. Det må ryddes i ca. 5 meter bredde parallelt med vegtraseen mellom inntaket og kraftstasjonen. Det legges opp til revegetering kort tid etter anleggsperioden for begge alternativer. Figur 3 viser de to ulike alternativene for inntak, rørgate og adkomstvei.

Ny permanent vei er planlagt fra Kvanndalsveien og til inntaket. Veien blir ca 350 meter lang og vil følge dagens sti over Silåga, og deretter følge rørgaten opp til inntaket. Total veibredde blir ca. 4 meter. I rørtraseene vil det i byggetiden være nødvendig med midlertidige vegger som gir adkomst for rørlegging.

Figur 3. Bildet til venstre viser elveløpet hvor inntaket vil komme til høyre for elveløpet i alt. 1 og til venstre for elveløpet i alt. 2. Kartet til høyre viser de to alternativene for inntak og adkomst

I hovedalternativet plasseres kraftstasjonen like ovenfor Poshølsletta, hvor adkomst blir fra Kvanndalsvegen. I alternativ 2 plasseres kraftstasjonen ved Kvanndalsvegen på kote 226 (figur 4). I begge alternativene er det foreslått at kraftstasjon tilkoples det lokale distribusjonsnett med en 22 kV jordkabel. Denne blir ca. 400 m lang i alternativ 1 og ca. 150 meter i alternativ 2. I NVEs innstilling for nettilknytning av Rabben kraftverk er det forutsatt lagt en 6,4 km lang 22 kV jordkabel fra Rabben kraftstasjon til Ørtfjell transformatorstasjon, som krysser Ranelva i kort luftspenn på 120 m. Hvis planene for Rabben kraftverk blir realisert kan det bli aktuelt å kople Silåga kraftstasjon til denne kabelen.

Figur 4. Teknisk plan for alternativ 1 og 2.

Alternativ 1 vil gi en årlig kraftproduksjon på 6,0 GWh som tilsvarer strømbruken til ca. 300 husstander. For alternativ 2 blir produksjonen 4,3 GWh. Søker har planlagt å slippe minstevannføring i Silåga på 220 l/s om sommeren og 50 l/s om vinteren.

Tabell 1 oppsummerer nøkkeltall for Silåga kraftverk.

Tabell 1.

Silåga kraftverk	Installert effekt (MW)	Produksjon vinter (GWh)	Produksjon sommer (GWh)	Årlig middelproduksjon (GWh)	Estimert utbyggingskostnad (kr/kWh)
<i>Alternativ 1 (Hovedalternativ)</i>	1,9	1,4	4,5	6,0	4,48
<i>Alternativ 2</i>	1,5	1,0	3,3	4,3	5,14

Problemstilling

Vedlegg 1 gir en sammenstilling av vurderinger fra konsesjonssøknaden innen temaene:

- Positive samfunnsvirkninger av tiltaket
- Rødlistearter
- Terrestrisk miljø
- Akvatisk miljø
- Landskap
- Kulturminner og kulturmiljø
- Jord- og skogressurser
- Ferskvannsressurser
- Brukerinteresser

Søkers samlede vurdering

Tabell 2. Søkers samlede vurdering av konsekvenser for miljø og samfunn

Tema	Konsekvens	Søker/konsulent sin vurdering
Vanntemp., is og lokalklima	ubetydelig	konsulent
Ras, flom og erosjon	ubetydelig	konsulent
Ferskvannsressurser	liten til middels negativ	konsulent
Grunnvann	ubetydelig	konsulent
Brukerinteresser	liten negativ	konsulent
Rødlistearter	middels negativ	konsulent
Terrestrisk miljø	middels negativ	konsulent
Akvatisk miljø	liten negativ	konsulent
Landskap	liten negativ	konsulent
Sammenhengende naturområder	ubetydelig	konsulent
Kulturminner og kulturmiljø	liten negativ	konsulent
Reindrift	liten negativ	konsulent
Jord og skogressurser	liten negativ	konsulent
Oppsummering	liten negativ	

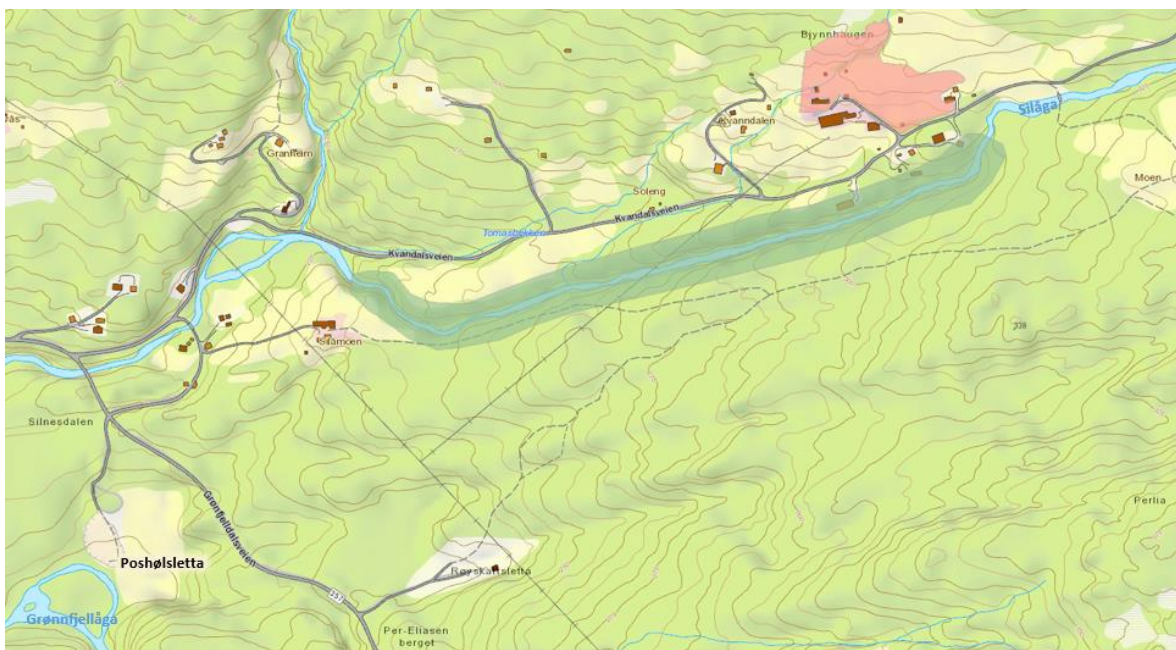
Sammenligning av alternativ 1 og 2

For hovedalternativet (alternativ 1) vil strekning med redusert vannføring i Silåga bli ca. 2,7 km ned til samløpet med Grønffjellåga. For alternativ 2 blir strekning med redusert vannføring i Silåga ca. 1,3 km. Utbyggingen vil føre til at middelvannføringen på strekningen mellom inntak og utløp blir redusert med om lag 60% sammenlignet med dagens vannføring.

Hovedalternativet gir samlet sett større negative konsekvenser miljø- og arealbruksinteresser, hovedsakelig fordi en lengre elvestrekning blir fraført vann, og nedgravd rørgate blir lengre og berører en større andel utmarksareal.

Konsekvenser for naturmangfold og dyreliv

Begge alternativer vil føre til redusert vannføring på elvestrekning med naturtypen bekkekløft (figur 5). Bekkekløfta har *middels verdi* og skjøtselstiltak i Naturbase er at området bør få ligge i fred, hvor vassdragsregulering og skogdrift nevnes som tiltak som vil være negativt. Redusert vannføring vil kunne forringe verdiene knyttet til denne lokaliteten og samtidig ha negativ påvirkning på artsmangfold langs hele den berørte elvestrekningen. Fossefall og den rødlistede arten Oter (nær truet – NT) vil også kunne bli skadelidende.

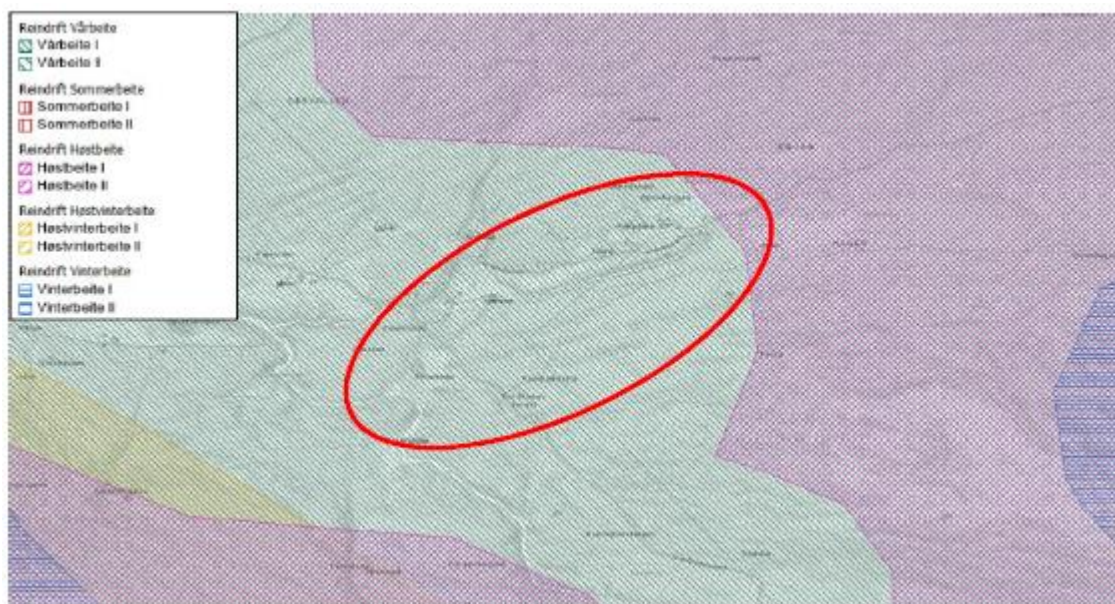
Figur 5. Markert grønt område viser naturtypelokalitet med bekkekløft (Viktig - B). Markert rødt område angir den prioriterte naturtypen slåttemark (Svært viktig - A).

Figur 6. Bildet til venstre viser øvre del av bekkekløftlokaliteten (Viktig – B). Bildet til høyre viser nedre del av lokaliteten.

Konsekvenser for reindrift

Tiltaket er planlagt innenfor Ildgruben reinbeitedistrikt. Hele influensområdet til kraftverket ligger innenfor Vårbeite 2 (figur 7). Planlagt inntak ligger i ytterste del av Høstebeite 1. Det er særlig i anleggsfasen at det planlagte tiltaket vil kunne ha negativ innvirkning på reindriften. Støy fra anleggsarbeid er uheldig for rein som beiter og spesielt negativt i kalvingstida. I driftsfasen vil konsekvensene være betydelig mindre, men støy fra kraftstasjon vil fremdeles kunne være negativt for rein.

Figur 7. Kartet viser reinbeiteområder i tiltaksområdet. Tiltaket berører henholdsvis vårbeite og høstbeite.

Tiltakshavers forslag til avbøtende tiltak

- Det er planlagt minstevannføring tilsvarende 5-persentil sommer og vinter.
- Lydisolering av kraftstasjon.
- Det tas i dag ut vann til lokal vannforsyning fra i alt 3 brønner som henter vann fra Silåga. Hvis utbyggingen av Silåga medfører at vannforsyningen blir utilstrekkelig så vil utbygger avhjelpe dette med å etablere ny sikker vannforsyning i området.
- Miljøoppfølgingsprogram for å unngå unødige terrengskader i anleggsfasen.
- Rådgøring med landskapsarkitekt og arkitekt med tanke på utforming av kraftstasjon.

Anbefalte avbøtende tiltak

- Rugekasser for fossefall i fossefall som får fraført vann.
- Anlegge terskler på elvestrekninger som har lite fall.
- Sikre at rørgatetrase (alternativ 2) ikke kommer i fysisk kontakt med slåttemark.
- Jordkabel istedenfor luftlinje for nettilknytning for å eliminere kollisjonsrisiko for fugler. Alternativt tydelig merking av ledningen.
- Skånsomme terrenginngrep og revegetering med stedlige masser og røtter.
- Anleggsarbeid fortrinnsvis utenom yngleperioden for fugler og pattedyr.

Fylkeskommunens ansvarsområder

Kulturminner

Tiltaket er ikke i konflikt med kjente, automatisk fredete kulturminner som fylkeskommunen er delegert forvaltningsansvar for. Alle kulturminner er imidlertid ikke registrert. Utbygger har aktsomhets- og meldeplikt hvis en under markinngrep skulle treffe på fornminner (jf.kulturminnelovens § 8 andre ledd)

Friluftsliv

Tiltaket berører det kartlagte utfartsområdet «Kvanndalen og Silbotnen». Dette området brukes mest av lokalbefolkningen og brukes sannsynligvis til noe småviltjakt (rype og hare).

Vannforskriften (forskrift om rammer for vannforvaltningen)

Tiltaket berører vannforekomsten «Grønfjellåga bekkefelt» (156-29-R), som ligger i vannområde Ranfjorden. Miljømål for vannforekomsten er god økologisk tilstand innen 2021. Ifølge vann-nett er økologisk tilstand antatt god og det er ingen risiko for at miljømål ikke nås.

Det er NVE som sektormyndighet som skal vurdere om de økologiske forholdene i vannforekomsten vil endres negativt som følge av tiltaket, og om miljømålet vil nås (vannforskriften § 12).

Landskap

Tiltaket er planlagt i landskapsområde «Grønfjellaldalen». Dette er et åpent dallandskap med infrastruktur og jordbrukspreg under skoggrensen. Landskapstypen er preget av tekniske inngrep med bygninger, vei- og ledningsnett, tettsteder og bygder med sterkt jordbrukspreg. Sammenlignet med lignende landskapstyper i Nordland er landskapsområdet vurdert til å ha *stor verdi*.

Andre instansers uttalelser

Andre instansers uttalelser vil bli vedlagt dersom disse foreligger før politisk behandling.

Vurderinger

Kraftverkets konflikt med miljø og andre arealbruksverdier

Tabell 3. Oversikt over tematiske retningslinjer i småkraftplanen som vil berøres ved en utbygging av Silåga kraftverk.

Tema	Aktuelle tema i småkraftplanens kap. 2
Biologisk mangfold <i>Bekkekløft av middels verdi</i> <i>Oter – nær truet (NT)</i>	B5. Ved registrerte bekkekløfter av middels verdi skal en være <i>svært restriktiv</i> med å tillate utbygging. B2. Man skal være <i>svært restriktiv</i> med å gi tillatelse til tiltak dersom det er fare for at rødlistede arter i kategorien <u>nær truet – NT</u> blir skadelidende.
Reindrift <i>Vårbeite 2</i> <i>Høstbeite 1</i>	E2. Innenfor reindriften kalvingsområder skal man være <i>svært restriktive</i> med å gi tillatelse til kraftverk som kan virke forstyrrende på kalvingsaktivitet. Det skal stilles krav om lydisolering av kraftstasjon og regulering av ferdsel i kalvingsperioder. Dette skal skje i samråd med reindriftsutøvere.
Landskap <i>Landskap av stor verdi</i>	Landskap av stor verdi skal man være <i>varsomme</i> med å tillate utbygging.

Samlet vurdering av konsekvenser for miljø og andre arealbruksverdier	<p><i>Silåga kraftverk tilhører småkraftplanens prioriteringsnivå: Prioriterte med strenge betingelser</i></p> <p><i>Utbygging kan tillates dersom avbøtende tiltak opprettholder viktige miljøverdier på dagens nivå, og at det er dokumentert at utbyggingen har stor samfunnsnytte.</i></p>
Vurdering av positive samfunnsvirkninger	
Positive samfunnsvirkninger	Fylkesråden vurderer at Silåga kraftverk har <i>liten samfunnsnytte</i> . Kraftverket vil årlig bidra med ny fornybar energi tilsvarende 6 GWh, hvor 1,4 GWh produseres om vinteren.
Vurdering Silåga kraftverk	
<p>Fylkesråden tilrår fylkesrådet å <i>fraråde</i> bygging av Silåga kraftverk i Rana kommune. Tiltaket berører bekkekløftlokalitet av middels verdi, naturmangfold - inkludert flere ansvarsarter, samt reinens kalvings- og beiteområder. Kraftverket gir relativt liten årlig kraftproduksjon og svært lite vil produseres om vinteren, når det er størst behov. Vegetasjon i tiltaksområdet er forholdsvis rik og inkluderer flere ansvarsarter. Både redusert vannføring og planlagte rørgatetrase og veier vil kunne ha negativ innvirkning på dette naturmangfoldet. Begge foreslåtte alternativer for kraftutbyggingen vil medføre redusert vannføring gjennom bekkekløftlokaliteten i Silåga. Både fossefall og den rødlistede arten oter (NT – nær truet) vil kunne bli skadelidende av redusert vannføring.</p> <p>Fylkesråden ser at alternativ 2 vil ha minst negative konsekvenser for miljø- og arealbruksinteresser (forutsatt at slåttemark av stor verdi ikke berøres), men kraftproduksjonen i dette alternativet er også mindre enn hovedalternativet. Begge alternativene har negative konsekvenser for bekkekløft, naturmangfold, samt reinens beiteområder, og hovedalternativet er derfor å foretrekke av de to omsøkte alternativene.</p> <p>Dersom NVE likevel gir konsesjon til omsøkte tiltak ber fylkesråden om at NVE påser at både foreslåtte avbøtende tiltak i søknaden, og anbefalte avbøtende tiltak (basert på biologisk mangfold-rapport) inngår i konsesjonsvilkårene.</p> <p>I og med at tiltaket er planlagt innenfor reinens beite- og kalvingsområder bør god dialog med reindriftnæringa vektlegges. Det er nødvendig å avklare når på året områdene er mest i bruk og tilpasse anleggstida til dette. Støy i anleggsfasen kan også ha negativ innvirkning på elg som beiter i området. Lydisolering av kraftstasjon er derfor å anbefale. Alle fysiske inngrep bør skje mest mulig skånsomt og landskapsmessig og estetisk utforming av de fysiske tiltakene bør vektlegges.</p>	

Konsekvenser

Saken vil ikke medføre økonomiske, administrative eller personellmessige konsekvenser for Nordland fylkeskommune. Saken har heller ingen konsekvenser knyttet til gjennomgående fylkeskommunal politikk knyttet til likestilling, universell utforming og folkehelse.

Vedtakskompetanse

Det vises til FT-sak 52/2016 «Reglement for delegering av myndighet fra fylkestinget», pkt. 3.27 4. avsnitt, der fylkesrådet er gitt myndighet til å avgi uttalelse til søknad om konsesjon etter vannressurslovens lovens § 8.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkesrådet *fraråder* NVE å gi konsesjon til bygging av Silåga kraftverk. Potensialet for konflikt med miljø- og arealbruksverdier er betydelig og kraftproduksjonen svært liten. Dersom NVE likevel gir konsesjon, bes det om at NVE påser at:
 - a. Det slippes en minstevannføring som opprettholder den biologiske produksjonen i elva og ikke reduserer verdien av naturtypelokalitet med bekkekløft.
 - b. Reinbeitedistriktet involveres i detaljplanleggingen.
 - c. Kraftstasjon lydisoleres og gis en landskapsmessig tilpasning.
 - d. Planlagt rørgatetrase i alternativ 2 ikke berører slåttemark.
 - e. Både anbefalte og foreslåtte avbøtende tiltak som presenteres i konsesjonssøknaden inngår i konsesjonsvilkårene.
2. Dersom det blir gitt tillatelse til omsøkt tiltak, ber fylkesrådet NVE påse at konsesjonsvilkårene er i tråd med forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8-12, og med vannforskriften §12. Det bes om at følgende tas inn i konsesjonsvilkårene eller vurderes ved detaljplanlegging:
 - a. Tiltakshavers foreslåtte avbøtende tiltak må følges opp i konsesjonsvilkår og detaljplanlegging.
 - b. Tiltakshaver har aktsomhets og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonsentrasjoner skal fylkeskommunen underrettes umiddelbart.
 - c. Ved detaljplanleggingen av tiltaket må fremtidige klimaendringer og mulige konsekvenser for kraftverket og tilknyttet infrastruktur vurderes.

Bodø den 04.09.2017

Aase Refsnes

fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse
sign

26.09.2017 Fylkesrådet

FRÅD-306/2017

Vedtak

Innstillingen enstemmig vedtatt

Vedlegg:

Tittel	DokID
Vedlegg 1 Sammenstillinger og vurderinger hentet fra konsesjonssøknaden	899363
Konsesjonssøknad	888400